

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

62. Quidam Parochus post ablutionem statim pronunciavit formam
Baptismi, quæritur, an validè baptizaverit? Et ex doctrina hujus quæstionis
infertur idem esse dicendum de Sacramento Ordinis, & ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

4. Sed ego contra illum teneo sententiam Vasquez, quam etiam tenet Cardinalis Lugo, *ubi supra*, Gulielmus Estius, *ubi infra*, & novissimè doctus Pater Leandrus de Sacram. tom. 1. tract. 2. *disp. 3. quest. 48.* ubi sic ait: Dicendum, quod utraque forma sit vera: & quovis modo pronuncietur, validus fiat Baptismus: Quia in decreto Eugenij citato sic habetur: Non tamen negamus, quin & per illa verba, baptizetur (vel ut habetur in margine) baptizatur, talis servus Christi in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti: vel, baptizatur manibus meis talis, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, verum perficiatur baptismus, &c. Ex Eugenio ergo, utroque modo edictis, pronuncietur forma; ergo quovis modo pronuncietur, validè efficietur baptismus. Ita ille.

Sup. sequentibus ab hinc usque in finem hujus Ref. late Ref. præterita; & lege etiam doctrinâ aliorum §§. ejus secundæ not.

5. Sed circa dictam formam Græcorum adest alia difficultas, An in ipsa exprimendum sit nomen suscipientis baptismum in particulari? & affirmativè respondet Estius in 4. sent. dist. 3. §. 3. ubi sic ait. Forma baptismi perpetuè, & constanter in Ecclesia servata hæc est, Ego te baptizo, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti; tametsi pro eo quod in Latina Ecclesia, dicitur, Ego te baptizo; in Græca, baptizetur, vel baptizatur N. servus Christi, additò etiam ejus, qui baptizatur nomine, dici solet. Ita ille: Cui adde Cabreram in 3. part. D. Thoma, quest. 66. art. 5. asserentem, ex Concilio Florentino, in forma baptismi apud Græcos non satis esse, si persona baptizata explicetur in communi, sed esse in particulari designandam, etiam in forma Græcorum dicendo: baptizetur hic servus Christi, forma namque Græcis ibi præscripta non est: *Baptizetur servus Christi*, sed hæc, *Baptizetur talis servus Christi*. Ex quo deducit, baptismum apud Græcos factum sine expressione personæ baptizate per nomen, aut pronomen esse sub conditione iterandum. Et idè Petrus de Ledefina, de Sacram. tom. 1. c. 5. conclus. 1. dub. 3. sic ait: Digo lo segundo, que me parece cosa necesaria, declarar la persona del que se baptiza, diciendo no solo en comun, baptizatur servus Christi; sea baptizado el siervo de Christo, sino tambien en particular. Esto pruevan los argumentos, y razones hechas por la conclusion passada. Esto se convence, porque en la forma que usan los Griegos se dice, sea baptizado el siervo de Christo, Pedro, ò Pablo. A cerca desto se ha advertir, que si alguno fuèssè baptizado, no declarando en la forma la persona del que se baptiza en particular, peca mortalmente el, que lo baptiza, y ha de boluer à baptizarse de baxo de condicion: porque por lo menos es dudoso el sacramento.

7. At non desunt adherentes negativæ sententiæ; & ita novissimè docet Pater Franciscus Lugo de Sacram. lib. 2. cap. 3. quest. 2. num. 14. ubi sic ait: Licet persona baptizati significetur in generali, seu vagè, satis determinatur ablutione practicè, prout hic, & nunc exercetur circa talem personam. Nec amplius significat in rigore forma Græcorum, quam refert Florentinum 3. Nam vox, *talis*, significat solum individuum vagum: & alij Doctores ponunt illam formam per hæc verba dumtaxat, *Baptizetur servus Christi*, &c. Ubi solum in generali significatur persona baptizata. Hæc Franciscus Lugo, adde Nazarium in tom. 8. *Suum operum*, opusc. 3. casu 3. ubi docet, quod in Romano Catechismo non reprobat, sed magis approbatur forma in Ecclesia Græcorum consue-

ta: videlicet: baptizetur servus Christi in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, in qua nec persona baptizantis, nec persona baptizati exprimitur per nomen, aut pronomen aliquid singularem personam à cæteris distinctam significans. Nec obstat, quod, in forma Græcis ab Eugenio præscripta ponatur dictio illa, talis, qua significatur determinandam esse personam baptizati per nomen proprium, aut pronomen: Nam dici potest expressionem non fuisse appositam, ut omninò necessariam, sed ad majorem expressionem, & perfectionem accidentalem; secundum quam similior esset forma Ecclesiæ Latinorum, quæ est omnium perfectissima. Unde Trullench. de Sacram. lib. 2. cap. 1. dub. 4. num. 6. & alij asserunt formam sufficientem baptismi Græcorum esse. Baptizetur servus Christi. Et idè non desera hic apponere verba Caltri Palai, tom. 4. tract. 19. punct. 5. num. 5. sic asserentis: Ad baptismum enim necessario requiritur ea expressio, & determinatio personæ baptizandæ, ut ex ea expressione satis constet, neminem se ipsum, sed alium à se distinctum baptizare. Quod fieri non potest, nisi speciatim, seu generatim; directè tamen persona baptizanda exprimitur. Exprimitur autem speciatim, si dicas. Ego te baptizo. Ego baptizo Caium generatim, si sub forma Græcorum baptismum conficias, ut si dicas: baptizo servum Christi; servus Christi baptizetur. Ita ille.

7. Sed ego, ut consequenter loquar ad ea, quæ dixi in superiori Resolutione, puto in forma Græcorum exprimendam esse personam baptizandam; unde Pater Dicastillus de Sacram. tom. 1. tract. 2. *disp. 1. dub. 5. num. 83.* sic ait: Circa secundum de persona, quæ baptizatur, conveniunt Doctores, ad essentiam, & valorem baptismi necessariò esse exprimendam, sive dicatur, baptizo te, sive, baptizo hunc, sive, baptizo Petrum, sive, tu baptizaris à me: &c. sive baptizetur servus Christi Petrus, &c. juxta Græcos. Constat hoc ex traditione, & usu Ecclesiæ, quæ ita intellexit verba illa Matthæi ultimo, baptizantes eos, &c. ut Christus non solum voluerit, ut re ipsa baptizetur non baptizati, sed etiam quod exprimerentur in ipsa forma baptismi quod satis congruens videtur; nam, si persona baptizati non exprimitur, nec actus ipse baptizandi sufficienter significabitur, nec denotabitur actus determinatus in individuo, qui determinatur per personam quæ baptizatur; sed solum significabitur indeterminatus, & indifferens ad hæc, vel illam personam, & ad personam ipsius baptizati, & alterius; quamvis enim persona baptizati, sit determinata hic, & nunc, si tamen ea non exprimitur, nihil in forma profertur, quo actus baptizandi denotetur determinatus, etiam si proferatur, personam illam baptizando. Hæc Dicastillus, & ego.

RESOL. LXII.

Quidam Parochus post ablutionem statim pronunciat formam Baptismi, quaritur, an validè baptizaverit?

Et doctrina hujus questionis inferitur, idem esse dicendum de Sacramento Ordinis, & Extrema Unctionis. Ex p. 3. tract. 4. Resol. 6.

§. 1. Negæ

De Sacram. Baptismi. Res. LXIII. &c. 43

Negativè respondent Scotus in 4. dist. 6. 9. 2. art. 2. Richard. dist. 5. art. 4. q. 1. Cajet. tom. 1. opusc. tract. 26. de collar. ordinis. Navarr. var. c. 22. n. 7. Zambranus de casibus occur. temp. var. c. 22. n. 7. & alij. Et ratio est, quia verba quæ sacramentum efficiunt, idem etiam significant, nisi autem cum verbis eodem tempore concurrat ablutio, falsa est enuntiatio verborum, *Ergo te baptizo*. Ergo nihil efficitur, atque adeò invalidum erit sacramentum.

2. Sed mihi contraria sententia probabilior videtur, quam docet Henricus, lib. 1. de Sacram. in genere. c. 9. n. 10. ubi sic alicerit: In conficiendis sacramentis generaliter requiritur quædam conjunctio, quia forma non actuatur materiam, nisi aliquantulum conjunctam, & præsentem, idque maxime curandum est in sacramento baptismi, sine quo nihil prodest aliorum sacramentorum receptio, & in sacramento Ordinis sacerdotalis, sine quo confertur ablutio, vel consecratio Eucharistia, ut dum quis aqua tingitur, vel dum tangit, aut acceptat vasa sacra, qui sacerdotio initiatur, debet minister proferre saltem partem aliquam verborum formæ, si tamen finita ablutione profert statim formam, vel finita forma ablueretur, censetur simul moraliter, neque est repetendus baptismus. Ita Henricus, & post illum docent etiam hanc sententiam Villalob. in suam. tom. 1. tr. 4. diffic. 2. n. 6. Layman in Theol. mor. lib. 5. tr. 2. c. 7. n. 5. ubi ait, satis esse ad valorem sacramenti, si moraliter, id est, secundum humanum agendi, & loquendi morem concurrant actio ministri, & proxima materia, videlicet ablutio, unctio, &c. sicut in simili verè dicere censetur, Ego bibo, qui poculum in manu capit, statim illud ori applicatur bibendi causa, neque enim credibile est, quòd Christus Sacramenta ad moralem hominum usum accommodata, metaphysico rigori adstringere voluerit.

3. Quamobrem quanta debeat esse conjunctio inter materiam, & formam sacramenti moraliter æstimari debet, & observari, ne fiat magna interruptio, ut ex modo agendi, & verba proferendi intelligatur unum alteri accommodatum esse: ita optime Layman, qui pro hac opinione citat etiam Victoriam, & Suarez, duo lumina Religionis Dominicana, & Societatis Jesu: sed pro curiosis ponam hic verba Vincentij Fernandez de Heredia in disp. de Sacram. in genere, p. 6. dub. 2. n. 8. ubi ita ait. Qui baptizatur, potest abluì in totum ante inchoatam formam, quinimò interposita brevi formula, exempli gratia, in qua possit (ut ita dicam) oratio Dominica recitari, adjici potest forma baptismi, & vice versa, quæ doctrina communis est sacramentis Confirmationis, Ordinis, & Extreme Unctionis. Ita ille. Sed hæc sententia videtur nimis laxa, ac proinde non admittenda.

RESOL. LXIII.

An si finita forma, antequam finiatur ablutio, infans moriatur, si adhuc baptizatus? Idem est de sacramento Confirmationis, & Extreme Unctionis. Ex p. 5. tr. 3. Ref. 17.

§. 1. **Q**uando verba formæ prolata sunt, sed ablutio continuatur, adhuc Paludanus in 4. dist. 3. quest. 3. ad fin. existimavit non haberi sacramentum ante perfectam ablutionem, seu ultimam immersionem, quod etiam docere videtur ibi S. Thom. art. 4. q. 3. ad 3. suaderique potest, quia

ad minimum pertinet determinare quantitatem materia, & illi applicare formam: ergo quamdiu ipse continuatur ablutionem, censetur nondum applicuisse formam, sed adhuc intendere illam applicare ulteriori ablutioni; ergo donec perficiatur ablutio, non est integer baptismus, nec proinde sortitur effectum. Confirmatur primò, quia in consecratione minister potest determinare hanc, vel illam panis quantitatem, & consecratio non cadit nisi supra materiam ab ipso designatam: ergo in baptismò similiter potest determinare ablutionem, & supra illam solam cadet forma; sed eo ipso quod continuatur ablutionem, censetur totam illam determinare ut materiam sacramenti: ergo donec perficiatur, non est sacramentum perfectum. Confirmatur secundò, quia si peracta prima immersione, v. g. perfectum esset sacramentum, conferrétque suum effectum, frustra adderentur alia duæ: ergo donec accedat ultima, non consistit baptismus.

2. Sed his non obstantibus contrariam sententiam tenendam esse puto, quam tuetur Hurtadus, de Sacram. Baptismi, dist. 1. diffic. 6. Ochagavia de Sacram. tr. unic. de Sacram. Baptismi, q. 4. man. 9. Granadus de Sacrament. in 3. part. contr. 4. tract. 1. disp. 4. n. 14. ubi citat Suarez, Cajetanum, Sotum, Valentiam & alios. Nam eo ipso quòd finitur forma baptismi perficitur baptismus, antequam finiatur ablutio, si quando finitur forma, sit ablutio inchoata, quamvis post finitam formam perseveret, quia quæcumque pars ablutionis, ut pote homogenea, est vera ablutio: positus autem forma, & sufficienti materia, statim perficitur Sacramentum, ita ut non sit in potestate Ministri perfectionem sacramenti, seu sacramentalem significationem differre. Et idem sentiendum est de sacramento Confirmationis, & Unctionis, cum enim primò habetur Unctio sufficiens ad Sacramentum, & prolata est forma, intelligitur perfectum.

RESOL. LXIV.

An ubi mutus, & orbatus manibus occurrunt, & infans est in articulo mortis, debeat ille abluere, & hic verba proferre, & sic dictum infantem baptizare?

Et an hoc saltem sub conditione faciendum sit?

Et si postea occurrat opportunitas, an etiam sub conditione Baptismus sit iterandus? Ex p. 3. tr. 4. Resol. 11.

§. 1. **N**egativè videtur respondendum, quia licet unus possit multos unica simul afectione in casu necessitatis baptizare, ita duo, vel plures non possunt simul baptizare, ut docent communiter Doctores, sed hoc accidit in casu nostro. Ergo.

2. Sed ait Fernand. de Heredia disp. de Sacram. Baptismi, part. 5. dub. 9. quia nonnulli graves DD. contrarium in hoc necessitatis conflictu sentiunt, non dedecet in casu proposito sub hac conditione interius concepta (si ita confexi Baptismus potest,) applicare baptismum, melius enim est (ut ne solus in hoc casu judicem) dubium baptismum, quam omnino nullum accipere. Cæterum, si infans ille mortis evaderet periculum, esset iterum sub conditione baptizandus. Ita Fernandez. Hæc sententia non videtur probabilis, cum DD. communiter oppositum sentiant.

Sup. hoc in duabus Res. seqq. Et infra in Resol. 70. §. ult. & in tom. 3. et 1. Ref. 3. §. 2.

Sup. hoc infra lege doct. Crinam, Resol. 78. & aliarum ejus annor.